

de nullit. sent. ex defect. proces. num. 38. Salgado, de regia protecl. parte 2. cap. 1. num. 132. & sequent. in tantum quod nullitas proveniens ex defectu probationis ex actis resultans impedit executionem trium conformium, pluribus idem Salgado, part. 3. c. 9. num. 26. Cum enim in publicatione censurarum procedatur criminaliter, testes debent esse omni exceptione majores, Farin. g. 62. numero 22. Guazzin. defens. 33. c. 14. num. 5. plurib. Barbosa, in c. veniens 10. de testib. num. 6. Jus enim Canonicum requirit in teste quod sit non pecunia conductus, sed idoneus, fidelis, & jejunus, c. placuit. 1. de testib. & ibi Doctor. sicque valde perpendendum est per Judices Ecclesiasticos an idonei sint, an fideles an jejuni; ut plurimum enim per delinquentes, ebrios, mulierculas, & exemptos jurisdictionis hęc probantur: & si aliquando per illustriores, principales, attendenda pariter est dispositio, c. in omni negotio 4. de testib. ibi: in omni negotio principalis persona dicens verum de re sibi nota: non enim sufficit quod principalis sit, sed addit Pontifex, dicens verum, de re sibi nota. Nonne aliquando per evidentiam constitit testem, si nomen sub quo deposuerat attendendum esset, mortuum fuisse per annum & amplius? Nonne in aliquo facto per notorietatem apparebat aliter, ac per testes dicebatur evenisse; & sic superioribus Ecclesiasticis cognoscenda & temperanda relinquimus. Sufficiat tamen hęc adnotasse de prompta ex tot vitiis tum in Theologia tum in factis Canonibus peritis, ne contrarium sententi remaneat (recursus dicendi aliter ab Ecclesiasticis affirmari.

CONTROVERSIA VIII.

De Adultera necem viri procurante, & exequente an penam Parricidii incurrat, & an in atrocioribus minores & quinquaginta annis condemnari possit ad penam ordinariam.

SUMMARIUM.

- 1 Facti narratio.
- 2 Uxor mortem viri procurans penam parricidii tenetur.
- 3 Socii criminis parricida eadem pena puniri debent.
- 4 Cooperantes in crimine principales delinquentes sunt.
- 5 Minores viginti quinque annis mitti puniendi sunt.
- 6 Minores etiam in atrocissimis mitti puniendos, sunt qui teneant.

7 Contra

- 7 Contrarium esse verius probatur, praesertim in proximis, pubertati, & doli capacibus.
 - 8 In delictis minoribus non subveniri docuit Vlpianus.
 - 9 Qui in leges committit, frustra illarum praesidium invocat.
 - 10 Minor in crimine adulterii non excusatur aetate.
 - 11 Impuberes ex malitia aliquando non subveniuntur pretextu aetatis.
 - 12 L. ferè in Omnibus 108. ff. de regul. jur. expenditur.
 - 13 Aetatis rationem habendam in penis non excludit condemnationem rigidam in atrocissimis.
 - 14 Minores qui in canonem peccant excommunicandi sunt, licet facilius veniant absolvendi.
 - 15 Canonica sanctiones pueros tantummodo excusant, rigorem juris mansuetudine temperando.
 - 16 Dispensatio & indulgentia supponit incursum.
 - 17 Pubertate completa qui atrociter delinquit, nullum privilegium in jure habet.
 - 18 Minor post pubertatem completam juxta communioem, & verioem sententiam non subvenitur.
 - 19 De Jure Hispano post decimum, & septimum annum minor condemnatur in penam ordinariam.
 - 20 Lex Hispania praesertim tempus pena mitiganda in minoribus.
 - 21 Lex Hispania ante decimum septimum annum necessitatem imponit Judicibus mitigandi penas.
 - 22 Post decimum septimum annum non imponit necessitatem condemnandi ad penam ordinariam, sed potestatem tribuit.
 - 23 Jure recopilationis in delictis ordinariis ut furtum, & lenocinium, pena ordinaria post decimum septimum annum imponitur.
 - 24 Observantia Aula quoad penas imponendas minoribus.
 - 25 Decisio Aulae in hac causa.
 - 26 In Parricidii crimine omnes tenent reum doli capaces non excusari ob minorem aetatem.
- M**ARIA Romero Adulterium commisit, consuetudinem illicitam cum Josepho Georgio Cortes fovendo per plures menses, quem ex patrimonio D. D. Laur. Matheu, de Re Crim. Pars I.

nio mariti luxuriosè aiebat, Elisabetha Gonzales confobrina, quam domi educabat, lenocinante. Maritus qui erat Emanuel Carrasco, podagra laborabat, & ne similem inordinatam consuetudinem compesceret, aut vindicaret, omnes tractatu habito deliberarunt cum de medio tollere: quod executioni perduxerunt, hora decima nocturna, die 15. Martii 1667. dum jam miser sopori in jugali thoro vacaret; praemeditatè Elisabetha, Maria mandante, Josephum & Barnabam Tobias introduxit, qui pugnione in corde immisso facillimè necarunt, & ipsi mulierculis ministrantibus, subuculam, & sindones sanguine madefactas sustulerunt, alias nitidas apponendo, vulnera subtilissimè filis conducerunt, vestigia sanguinis detergendo, quibus peractis aggressores auferunt, cadaver ipsum abque apparente violentæ mortis signo relinquendo. Post spatium duarum horarum, vel circiter Maria acclamare cepit maritum podagra oppressum obiisse, sed cum vicini, & familiares cadaver frigidum invenissent, & libidinofam vitam uxoris cognitam haberent, in suspitionem maleficii faciliter inciderunt, quæ fortior facta fuit, quando ipsa vicini non permittit stolam libitinam cadaveri induere, sed ad hoc Barnabam Chirurcum, unum ex aggefioribus vocari jussit. Confirmabatur eadem suspicio ex celeritate quæ repeliendum instabat, ex quibus rumor ortus fuit, ex rumore noticia ad me perducta & ex hac noticia inquisitio, detectio atque secleris comprobatio. Sed hæc, tempore quo jam per Apparitorè Curie & Scribam, cadaveris inspectio facta erat, & relatio modo juridico perfecta, per Chirurcum & duos Barbitonfores affirmantes nil in cadavere inspecto, violentæ necis repertum, sed ex podagra mortuum fuisse juxta peritiam illorum, arbitantes. Ex hac immanitate, criminumque multiplicatione materiam mutuavi hujus & duarum controversiarum subsequenti.

Qua pena Maria & Elisabetha puniendæ essent dubitabatur in primis, & quoad Mariam adulteram, expilatricem, & parricidam, indubitarum videbatur teneri pena legis Pompeiæ de Parricidiis, quia Martianus in l. i. ff. eo. tit. dum parricidas enumerat, ait: uxorem virum, quod & confirmavit Justinianus, §. alia deinde lex instituit. de G. publ.

publ. jud. & de jure Hispano pariter cautum reperitur per l. 12. tit. 8. part. 7. quo inter parantes hoc crimen enumerantur necantes. *O el marido a su muger, o la muger a su marido*, quæ conclusio communi Doctorum calculo recepta est in dictis Juribus: *Gloss. in c. fin. de stat. Monachor. Tiber. Decian. lib. 9. crim. tit. 6. n. 11. Petrus Erodus lib. 8. rer. judic. tit. 6. cap. 16. Mantua in Enchirid. c. 73. Annæus Robert. rer. judic. lib. 1. c. 14. Clarius, in §. parricidium in addit. lib. 6. Menoch de arbitrar. cas. 355. numer. 18. Tufcus lit. P. conclus. 90. cum segg. Petr. Greg. Tolos. in syntag. lib. 36. c. 24. n. 2. Farin. q. 120. n. 129. Ceballos, cas. 278. n. 8. & cas. 300. n. 1. cum segg. Peguera, decis. 83. ex n. 2. Carrer. in prax. tit. de homicid. n. 149. Joan. Bapt. de Thoro in comp. tom. 4. verb. pœna uxoris occidere facientis. Ant. Matthæus, d. tit. 6. c. 1. n. 6. ad fin. ex nostratibus Covarruvias, in Clement. si. furiosus, 2. part. in princ. n. 9. Gregor. Lopez, in d. l. 12. gloss. 4. Bernat. Diaz in prax. cap. 96. & ibi Salcedo. Parladorus, verum quotid. lib. 2. diff. 117. n. 1. Ant. Gomez, var. lib. 3. c. 3. num. 3. & ibi Ayllon. Plaza, in epit. delictor. lib. 1. c. 2. n. 30. Vela, de delict. cap. 27. n. 4. Pichard. in d. §. alia deinde n. 4. instr. de publ. jud. & plenè Solorzano de parricid. lib. 2. c. 13. per tot.*

3 Quoad Elisabetham verò non liquebat quo gradu affinitatis conjuncta erat cum occiso, sed ex participatione criminis cum uxore pœna parricidii teneri certum pariter erat, ex textuali decisione, d. §. alia deinde lex, instr. de publ. jud. ibi: *cujus dolo malo id factum est, vel consensu criminis extitit licet extraneus sit: quod & dixerat Ulpianus, in l. utrum 6. in fin. ff. ad leg. Pompei de par. ibi: proinde consensu etiam extranei eadem pœna afficiendi sunt: neque Marcianus Devia, in d. l. 1. ff. eodem ibi: cujusque dolo malo factum erit. Quæ confirmantur per nostram legem 12. part. ibi: Todos aquellos que diesen ayuda o consejo; por que alguno muriese en alguna de las maneras que de suso diximos quier sea pariente del que assi muriere, quier estrano, que deve haver aquella misma pena. Per quæ verba non solum sublata est quæcumque differentia ab Interpretibus introducta; sed etiam quæ in ipsis legibus reperitur quoad impositionem pœnæ acerbioris, ut sequenti Controversi. dicitur.*

4 Neque quoad probationem difficul-

tas versari poterat, cum ambæ postquam ex summaria vehementer gravata fuissent urgentissimis iudiciis, in comminatione torturæ, confessæ remanserunt, de adulterio, tractatu, deliberatione, consensu, atque cooperatione in ipsa nece. Maria enim adulterium falsa fuit, ex quo & ex nece patrata in ipsa domo graviter suspecta reddebatur; nam ut Cato dixerat *nulla est adultera que non eadem sit venesica*, ex quo infert Ant. Matthæus, d. n. 6. in fin. ibi: *nam si adultera est, in ipsam suspicio criminis recidit*. Demùm pariter confessa fuit quod sumpta inteream & Adulterum deliberatione ad occidendam januam domus apertam relinqui jussit, reos introduci mandavit ad perficiendum facinus quando viderat maritum sopore submersum, clavem tradidit ad subuculam & sindones vitidas extrahendum, ipsos aggressores coadjuvando, quorum unum postea vocari jussit ad stolam libythinam cadaveri induendam, nihilque intentatum reliquerat ut facinus tegeatur. Elisabeth in deliberatione interfuit, scienter aggressores introduxit & in ceteris cooperavit, sicque dolo malo ambæ opem dederant in ipso parricidio: ex quibus principales delinquentes factas fuisse est dicendum, l. vulgaris, §. si ideo, ff. de furt. l. si ita vulnervatus, §. fin. ff. ad leg. aquil. l. si plures, ff. de injur. l. si in rixa, ff. ad leg. Cornel. de sicar. Gloss. in cap. 1. verb. pari pœna. vers. in tertio casu, de offic. delegat. plurib. Farin. qu. 96. n. 72. & q. 131. num. 4. cum segg. Ant. Gomez, de cap. 3. num. 36. & ibi Ayllon. Caballus, cas. 198. per tot. Giurba, cons. 2. n. 50. & cons. 4. n. 4. Ant. Matthæus, lib. 48. ff. tit. 18. c. 4. n. 18. & 19. de quo aliqua dixi de regim. tom. 2. c. 8. §. 8. n. 85.

At difficultas in eo versabatur quod ambæ minores vigintrique annis dicebantur; Maria vigintri tres annos habere asserbat: Elisabeth sexdecim, ex quibus mitius puniendas allegabatur per Textum, in l. auxilium, §. in delictis, ff. de minor. l. ferè in omnibus 108. ff. de regul. juris, l. aut facta, §. persona, in fin. ff. de pen. c. fin. de sent. excomm. cap. 1. & 2. de delict. pueror. c. hoc sit, 26. q. 7. c. interfectorum, c. in adolescentia 33. q. 6. cum aliis adductis per Menoch. de arbit. cas. 329. n. 2. Farin. q. 15. n. 49. & quest. 92. n. 4. Guazzin. defens. 33. c. 17. ex n. 1. plures congerens Didacus Narbona, de atat. anno 25. quest. 43. per tot. quo communem

niorem & veriore sententiam conatur probare, mitigandam pœnam minori etiam in atrocissimis, & puberibus, ex quibus inferebatur minimè ad pœnam ordinariam condemnandas esse, sed mitius puniendas.

Sed ut in hoc articulo veritatem emungamus, in primis regulam generalem tradiram ab Ulpiano, in l. si ex causa 9. §. nunc videndum, ff. de minor. habemus, nam, ut dixit ibi: *& placet in delictis minoribus non subveniri*, quo universaliter loquitur, & quicumque aliud affirmaverit, onus probandi in se suscipit. Nec adversatur Triphonini responsum, in d. l. auxilium 37. §. in delictis, ff. de minor. cujus verba sunt hæc: *in delictis autem minor annis vigintri quinque non meretur restitutionem: utique atrocioribus nisi quatenus interdu miserratio etatis ad mediocrem pœnam judicem perduxerit*. Nam sensus literalis est, in delictis, atrocioribus minor non meretur restitutionem: in aliis verò interdum, id est quando miserratio etatis Judicem ad mediocrem pœnam perducit, nam verbum, sive dictio interdum, præsupponit regulam in contrarium, & denotat exceptionem raro, l. interdum 19. ff. eodem, l. interdum in princ. ubi Gloss. & Salicet. ff. de condit. indeb. pluribus Barbof. dict. usfruct. 172. quod explicat clarè idem Triphoninus, in §. seg. quo postquam docet in Adulterio minorem non subveniri, subjungit, ibi: *& non sit etatis excusatio adversus præcepta legum ei, qui dum leges invocat, contra eas committit*. Et quamvis solet adduci pro contraria sententia text. in l. si adulterium 38. §. Fratres, ff. ad leg. Jul. de adulter. contrarium ex ipso Textu apparet, ibi: *Cum aliis adulterii crimen quod pubertate delinquitur non excusatur etate, nam & mulieres in jure errantes incesti crimen, non tenent supra dictum est: cum in adulterio commisso nullam habere possint excusationem*. Quod Papinianus clarissimè docet in incestu ratione ignorantia excusari; in adulterio autem cum ignorantia dari non possit, nullam habere excusationem affirmat. Quod confirmat Ulpianus, in l. si minor 36. ff. eod. ibi: *si minor annis adulterium commiserit lege Julia tenetur, quoniam tale crimen post pubertatem incipit*. Hoc ipsum probat Ulpianus, in l. 1. §. impubes. 32. ff. ad Sillan. de impubere adhibita distinctione memorata, nempe quando

D. D. Laur. Mattheu, de Re Crim. Pars I.

ex imbecillitate custodiam domini postposuit non teneri; neque ad pœnam, neque ad questionem; ita enim dixit Ulpianus ibi: *impubes servus, vel ancilla nondum viripotens non in eadem causa erunt, etas enim excusationem meretur*. Sed quando participes criminis sunt, & doli capaces, minime excusantur, sic docet Marcianus, in l. expiuntur 14. ff. eodem. Vbi postquam hanc conclusionem sic explicat, concludit. *Qui verò ministri, vel participes cadis fuissent, & ejus etatis (quamquam nondum puberis) ut rei intellectum capere possent, his non magis in eadem domini quam in ulla alia causa parci oportere: quo notanda est regula in sine contenta, nempe, in ulla alia causa parci oportere: quasi diceret in omni delicto impubere obligari, sic enim docuit idem Ulpianus, in l. impubere 23. ff. de furt. ibi: *impubere surcum facere posse si jam doli capax sit Julianus scribit: & Gaius, in l. pupillum 111. ff. de regul. jur. ibi: pupillum qui proximus pubertati sit, capacem esse furandi, & injuria faciende, & ratio est: nam in delictis dolus inspicitur, ut omnes Criminalista tenent*.*

Nec obstant jura in contrarium adducta; nam d. l. auxilium 37. §. in delictis, ff. de minor. jam remanet explicata, supra num. 7. cum segg. Textus in l. ferè in omnibus 108. ff. de regul. jur. Non in omnibus causis pœnalis etati & imprudentiæ succurri docuit; sed ferè in omnibus, ita ut aliqua judicia pœnalia reperiantur in quibus non succurratur, quæ autem sint hæc, explicat Glossa, nempe atrocita, ut pœna temperetur, interdum, atrocissima, ut nunquam. Quam explicationem sequitur Jacobus Cujacius, in eo Text. ad fin. ibi: *Nam & etati, & imprudentiæ interdum succurritur, interdum non, quando autem hæc fiant jam antea explicarat: ibidem, dicens: in pœnalibus iudiciis admodum impuberibus parciatur: puberibus non, nec etiam pubertati proximis, Minoribus etiam vigintri quinque annis in delictis, que veniunt animi destinatione non parciatur*. Neque aliud voluit dicere Saturninus, in lege aut facta, 16. §. persona in fine, ff. de pen. ibi: *etatis quoque ratio habeatur: non enim dixit, minorem absolute excusati contra jura prædicta, sed tantum etatis rationem habendam, ut succurratur*

G 2 impu

impuberi, puero, doli non capaci, vel puberi poena temperetur in delictis quae atrocissima non sunt, vel animi destinatione non sunt, l. si fratres tui 21. C. ex quib. caus. infam. irrogat. quae solet adduci ab aliquibus Doctoribus, non loquitur de crimine dolo patrato, sed de exercitio artis ludicrae, & Text. in l. qui cumque, 4. c. de servis fugis. quae pariter ab aliquibus allegatur, de materia non tractat.

14 Jure canonico haec ita procedunt, nam Text. in c. fin. de sent. excom. non negat incursum censuratum in minoribus, sed absolutionem si postuletur per Episcopum concedendam disponit, his verbis: cum propter defectum aetatis in qua fuit commissus, excessus rigor sit mansuetudine temperandus & nota de quibus minoribus loquitur Pontifex, ibi: pueris qui in canonem inciderunt: & sic qui pueri esse desinunt, sub hujus Textus dispositione minimè comprehendi perspicuum est. Quae interpretatio procedit in cap. 1. & 2. de de-

15 lict. pueror. Textus in cap. penitentes 63. dist. 50. hoc ipsum demonstrat, ibi: Fuenibus etiam penitentia non facile committenda est propter aetatis fragilitatem, c. si S. 26. quast. 7. non regulam generalem constituit in his verbis, ibi: quia aetas & eruditio multam haberi facit differentiam poena: nam in pueris, sive impuberibus, vel in leuiter delinquentibus haec procedere est dicendum. Ut ex consilio Caragin. habentur in c. si quis 3. 21. q. 5. ibi: quo nec aetatem, nec sexum excusandum esse praecipimus. Textus verò in cap. interfectores 5. interpretandus est, prout in ipso refertur, per cap. in adolescentia 14. 33. quast. 2. ibi: in quo tamen

16 non regulam constituimus. Probat enim haec jura facilius ratione aetatis dispensandum, ut denotat Gloss. in cap. interfectores, verb. indulgentia, & in cap. in adolescentia, verb. in adolescentia, non autem quod minores sub dispositione poenali non comprehendantur: frustra enim per indulgentiam, vel dispensationem obtinebunt, quae sub dispositione regulae eis debebatur.

17 Ex quibus clarissimè infertur quod nulla dispositione textuali iuvatur qui post plenam pubertatem atrocissimè delinquit dolo malo, sive ex animi destinatione, ad hoc ut poena temperetur: & licet plures reperiantur Doctores qui benigniorem sententiam te-

neant, cum sine lege loquantur, imò contra legum placita, minimè sequi eorum dicta debemus, certior, & communior sententia sit Doctorum tenentium contrariam, nempe in atrocissimis qui pubertatem completam habent, & atrocissimè ex animi destinatione sive dolo malo crimina committunt poena ordinaria plectendi sunt. Sic docent Bartol. in l. si quis in tantam, 18 C. unde vi, & in l. 1. §. nuntiatio. ff. de novi oper. nuntiat. n. 35. Petrus de Bellapertica in l. 1. C. si advers. delict. colum. 2. vers. si autem queritur, & ibi Cynus num. 1. vers. si de atrociorib. Gandinus de poen. reor. num. 30. Ducñas regul. 259. limit. 2. Plaza in epit. delict. cap. 32. n. 5. Grammat. in Constit. Reg. Neap. tit. de restit. minor. num. 7. Oddo de restit. in integr. part. 9. quast. 80. n. 101. Vulpell. conf. 101. n. 13. & 14. Cartar. de execut. sent. cap. fin. num. 125. Joseph. Ludovic. decis. Lucens. 17. n. 55. & 72. cum segg. Menoch. de arbit. cas. 356. n. 43. Vincent. de Franq. decis. 230. P. Molina de just. & jur. tom. 4. tract. 3. disput. 36. n. 6. in fin. Farinac. dist. quast. 92. n. 107. & 163. Caball. cas. 48. n. 2. & cas. 134. per tot. Novarr. ad pracm. Neapol. 1. de lenon. collect. 2. n. 9. cum segg. Morla in empor. part. 1. tit. 5. q. 7. n. 6. cum segg. Jacob. Cancr. variat. lib. 2. cap. 1. n. 250. & c. 12. n. 75. Tapia in const. minorum jura, n. 30. Viscontius in add. ad dict. decis. 230. fraquis. Riccius collect. 1119. Pascal. de virib. patr. potest. p. 2. c. 10. n. 22. Thoro in compend. decis. tom. 1. ver. minor. an succurratur. Calear. Carem de offic. Inquisit. p. 3. §. 6. n. 20. cum segg. Calda Pereira in l. si curatore, verb. vel advers. dolo, n. 55. Barbol. in collect. c. 1. de adul. ter. & supra, n. 3.

Quae de jure nostro Hispano absque 19 difficultate procedunt per Text. in l. 21. tit. 1. p. 1. l. 9. tit. 1. l. 17. tit. 14. sed melior Text. in l. 8. tit. 31. p. 7. ibi: e si por ventura el que huviesse errado fuesse menor de diez años, y medio no le deve dar ninguna pena, e si fuesse mayor desta edad, e menor de diez, y siete años deven le menguar la pena que daran a los otros mayores. Quo aperte praefingitur aetas ob quam omninò excusatur à poena, nempe usque ad decimum cum dimidio; & aetas quae poena temperanda est, nempe usque ad annum decimum septimum; post hanc verò aetatem poena ordinaria imponenda est, quia taxata per legem remanet aetas ad hoc ut poena tempe-

temperetur, ut notat Gregor. Lopez in dict. l. 8. glos. 6. quem sequuntur Azavedo in l. 4. tit. 1. lib. 8. recopilat. num. 1. cum duobus segg. Anton. Gomez. tom. 3. variat. cap. 1. n. 63. vers. sed. hodie, qui docuit per hunc Textum, quod in minori decem & septem annis necessitas imposita iudicibus fuit temperandi poenas, sed in majori hujus aetatis arbitrium relictum iudici imponendi poenam ordinariam, vel mitiorem juxta factorum, & personarum qualitates. Idem docuerunt Morla in terminis hujus legis dict. quast. 5. numer. 4. in fin. Plaza dict. cap. 32. num. 11. vers. secundo, licet de nostra lege mentionem non fecerit, sequitur Dominicus Tasso observat. Jur. 1. vers. 12. num. 136. Dominus Don Martinus de Larrecaigui selectar. lib. 8. cap. 9. num. 11. Carrança de partu, cap. 16. §. unic. num. 30. Cabrerros de metu lib. 2. cap. 45. num. 21. Padilla de leg. poenal. part. 1. cap. 10. num. 6. Noguerol. allegat. 12. numer. 182. Don Ferdin. Mendoza lib. 1. de pact. cap. 3. n. 35. Bolaños in Curs. Phil. part. 3. §. 9. n. 2. Guazzin. d. defens. 33. cap. 17. n. 2. Neque negare potuit hanc conclusionem Didacus de Narbona d. q. 43. n. 5. & licet ex num. 6. contrariam acriter tueatur, adversus Mendozam, loquitur de jure communi, non autem de jure patrio.

Quod sulcitur ex Text. in l. 9. & 10. tit. 11. lib. 8. recopil. quo poena ordinaria imposita furibus & lenonibus, imponi cavetur minoribus si decem & septem annos habuerint, ubi Azavedo in princ. d. l. 9. sic tradit, ex quibus omnibus hoc jure utimur arbitrariè, itaut quoties gravitas criminis, vel malitia Rei supplet aetatem, poena ordinaria puniatur, quae tanto facilius imponitur, quanto aetati vigintiquinque annorum propior est reus.

23 Ex quibus facillima fuit decisio 25 quoad has reas. Nam quoad Mariam quae major viginti tribus annis reprobatur, & adulterium patrarat, ex quo crimine non excusatur, ut superius dictum est ex dict. leg. auxilium 37. §. in delictis, ff. de minor. & aliis iuribus relatis num. 9. & sequentibus, & ob patricidium etiam per Doctores contrariam sententiam docentium, poena non debuit mitigari, ut docent Franquis, Tapia, Farinac. Viscontius Riccius & Pascal. quos refert Thoro ubi supra, Boët. decis. 222. Thefaurus de D. D. Laur. Matthau, de Re Crim. Pars I.

26 cas. 161. num. 5. Caball. dict. cas. 134. num. 9. Sesse decis. 97. n. 2. tom. 1. & Fontanella decis. 112. num. 14. Quare condemnata fuit ad poenam ordinariam cum qualitate acerba patricidii juxta nostros mores, nempe quod traheretur ad caudam equi usque ad supplicium, & post suffocationem dolo interclusa projiceretur in flumen, non ut sepultura careret, sed ut ex hac ceremonia alii terrentur. Elisabeth verò quae minor decem & septem annis fuit; poenam mitiorem sustulit, nempe verberum, & reclusionis perpetuae: sic pronunciatum, sententia diei 29. Martii anni 1667. executioni deductum die 31. ejusdem mensis. Actuario Antonio Pastrana.

CONTROVERSIA IX.

De conscis & participibus in patricidio crimine quae poena puniantur.

SUMMARIUM.

- 1 Quod Josephus Georgius Correa & Barnabas Tobias crimen hoc consummasent, quomodo constabat.
- 2 Poena cuius an extendatur de jure ad extraneos conscios & participes Patricidii.
- 3 L. poena patricidii §. 9. l. ff. ad leg. Pompei. de patricidio. expenditur, & n. 6.
- 4 L. utrum 6. cum sequent. ff. cod. tit. expenditur.
- 5 Participes cum eo qui poena acerba tenetur pariter teneri certum est.
- 6 Patricium commissum in personam conjugis gravius censetur ac in personam patris, & n. 7.
- 8 De Jure Hispano certum est omnes participes patricidii ea poena teneri.
- 9 Opem praestantes post patricidium an eadem poena puniantur.
- 10 Opem praestare dicitur in patricidio qui cadaver sepeliri curat eo animo ne crimen detegatur.
- 11 Officiales criminum probationem impediens gravius delinquere dicuntur quam privati.
- 12 Ignorantia non possunt juvari, qui crimen celare procurant.
- 13 Falsitas in relatione inspectionis Cadaveris, dolum comprobatur.